

Baggrundsrapport:
Mangfoldigt Engagement
2019-2023

Indhold

Indledning

De-serien

Rumlig

Engagements Lab

Potentialer

Indledning

Mangfoldigt Engagement. To ord med mange betydninger. Og to ord, der siden 2019 har været rammen for og titlen på et projekt, som vi i Ungdomsbureauet startede i et strategisk samarbejde med Lauritzen Fonden.

Projektet blev skabt på baggrund af et samfundsproblem: at der er en forskel på hvilke unge, der organiserer og engagerer sig i samfundet, og oplever, at deres stemme bliver hørt og taget alvorligt. Her har det nemlig vist sig, at det 'ressourcesæt', man bringer med sig i barndommen og ungdommen er udslagsgivende for i hvilken grad man gør og oplever ovenstående. Det kalder vi "demokratisk ulighed".

I Mangfoldigt Engagement har vi nu i fire år arbejdet for at modvirke denne demokratiske ulighed ved at engagere unge i udsatte positioner og skabe mere viden om, hvordan og under hvilke betingelser man engagerer mangfoldige grupper af unge. Nu hvor projektperioden er slut, er det tid til at dykke ned i de indsigter og erfaringer, vi har gjort os undervejs og vurdere projektets succes. Vi håber, at det kan komme fremtidige projekter og indsatser med unge i udsatte positioner til gavn – både internt i Ungdomsbureauet og i resten af civilsamfundet. Derfor har vi skrevet denne rapport.

Hvordan har vi gjort?

Før vi dykker ned i de konkrete elementer og indsigter i projektet, giver vi her et lille indblik i projektets metode og vidensgrundlag. Vi spørger: Hvad har projektets tilgang været? Og hvilken rolle har vi – teamet omkring Mangfoldigt Engagement – spillet i det?

Vores vidensgrundlag bygger på over 50 videnskabeloner. De er en form for evaluerings- og refleksionsark, som vi har udviklet i samarbejde med analysebureauet Analyse & Tal og som vi har udfyldt, hver gang vi f.eks. har afholdt en workshop i en skoleklasse, har afviklet camps for frivillige i De-serien eller været på græs med Rumlig-frivillige. Som supplement og kvalitetssikring har Analyse & Tal desuden bidraget med løbende sparring og selvstændige evalueringer af projektets dele, som vi også inddrager her.

Mangfoldigt Engagement har som beskrevet både haft som ambition at engagere unge og skabe viden om engagement af mangfoldige ungegrupper. Det betyder, at vi metodisk har haft et dobbelt blik i vores arbejde som handlende og vurderende. Dette dobbelte blik har både været en blessing and a curse. På den ene side har det konstant udfordret og opfordret os til at evaluere vores praksisser, hvilket vi nu kan høste frugterne af i denne rapport. På den anden side har det vurderende blik udfordret vores tilstedeværelse i de handlende rum, som muligvis har gjort det sværere at skabe betingelser for engagement.

Vi er som projektteam alle unge, der engagerer andre unge. Det er en stor styrke, da vi i langt de fleste tilfælde kan være i øjenhøjde med de unge, der deltager i projektet. Vi er ikke 'autoriteter' og 'systempersoner', som især mange af forfatterne i De-serien er stødt på og måske har slået sig på. Men at skabe en decideret ung-til-ung relation til dem, der har deltaget i projektet, er vanskeligt. For vi er som projektteam dem, der igang- og rammesætter aktiviteter i projektet. Og selvom vi ønsker at give deltagerne med- og selvbestemmelse, er det os, der beslutter, hvornår vi åbner op for denne proces, og hvornår vi lukker ned igen.

Hvad har vi gjort?

Mangfoldigt Engagement består af tre delprojekter: De-serien, Rumlig og Engagements Lab. De har været vores byggeklodser og herfra, hvor vi (sammen med en masse unge) har udgivet et hav af bøger, afviklet utallige workshops og har grublet til den store guldmedalje i forsøget på at forstå, hvad engagement egentlig er. De tre delprojekter har i sig selv haft forskellige procesdesign, specificerede målgrupper, samarbejdspartnere mm. Derfor har vi opdelt og struktureret rapporten efter de tre delprojekter, for at give plads til de selvstændige pointer, der er opstået i dem. Vi afslutter rapporten ved med en række anbefalinger og bud på potentialer, som vil kunne styrke projektets evne til at understøtte unge i udsatte positioner endnu bedre i fremtiden.

God læselyst.

De-serien

De-serien som platform og springbræt:

Nøgletal

Platform	Ansøgere	Ansøgere i alt: 263 frivillige
		Ansøgere pr. bog Tal til venstre for skråstregen er forfattere. Tal til højre er skrivemakkere. De Pengepressede: 25/25 De Kronisk Syge: 25/24 De Anbragte: 24/43 De Hjemløse: 22/30 De Resterende: 21/24
	Rekruttering	Antal frivillige rekrutteret i alt: 234
		Antal frivillige rekrutteret pr. Bog De Pengepressede: 25/25 De Kronisk Syge: 25/24 (én var skrivemakker for mere end én forfatter) De Anbragte: 24/24 De Hjemløse: 22/22 De Resterende: 21/21
	Fastholdelse	Fastholdelse af frivillige i alt 190 frivillige har gennemført projektet 48 frivillige er frafaldet projektet
		Frafald af forfattere pr. bog De Pengepressede: 5 De Kronisk syge: 0 De Anbragte: 4 De Hjemløse: 8 De Resterende: 7

Nøgletal

<p><i>Springbræt i antal</i></p>	<p><i>Aktivitetsdeltagelse efter udgivelser</i></p>	<p><i>Engagement af frivillige i alt:</i></p> <p>38 frivillige har været engageret efter udgivelsen af den bog, de har deltaget i</p> <hr/> <p><i>Engagement af frivillige pr. bog:</i></p> <p>De Pengepressede: 6 De Kronisk Syge: 9 De Anbragte: 8 De Hjemløse: 5 De Resterende: 10</p>
<p><i>Springbræt - aktiviteter</i></p>	<p><i>Podcast og teater</i></p> <p>For at udbrede bøgernes fortællinger og give forfattere mulighed for at udfolde deres historie på nye måder har vi bl.a. udgivet podcasts, mens enkelthistorier har dannet ramme om teaterforestillinger.</p> <hr/> <p><i>Lydbog</i></p> <p>For at gøre bøgerne tilgængelige for personer med læsevanskeligheder har vi produceret lydbøger.</p> <hr/> <p><i>Udgivelsesevents:</i></p> <p>Som kulmination på hver bog har vi afholdt et udgivelsesevent, som har haft til formål at fremkalde stolthed og ejerskab i de frivillige og give dem mod på fortsat engagement.</p> <hr/> <p><i>Øvrige events:</i></p> <p>I løbet af projektperioden har vi deltaget og faciliteret workshops, oplæg, oplæsninger mm., som skulle give forfatterne mulighed for at formidle deres historie i relevante sammenhænge og på nye måder.</p>	<p><i>Podcasts publiceret på Radio Loud/24syv:</i></p> <p><i>De Kronisk Syge, De Anbragte, De Hjemløse</i></p> <p>Der udvikles i øjeblikket en forestilling om Nannas historie (De Resterende) i samarbejde med en teaterinstruktør fra Esbjerg.</p> <hr/> <p>Der er produceret lydbøger for alle fem bøger, som er tilgængelige på e-reolen og Saxo. Der arbejdes på også at få dem udbredt på andre platforme såsom Mofibo, Nextstory m.fl.</p> <hr/> <p><i>Anslået deltagerantal:</i></p> <p>De Pengepressede (København/Århus): 70/60 De Kronisk Syge (online): 200 De Anbragte (København): 120 De Hjemløse (København): 80. De Resterende (København): 270</p> <hr/> <p><i>Eksempler på steder og events, forfattere har deltaget i:</i> Kofoed Skole, Ungdommens Folkemøde, Folkemøde Bornholm, Folkemøde Møn, HK, Høje Taastrup Kommune, Røst i Operaens foyer, Ungdommens Topmøde, Konference for Mangfoldigt Engagement, Lauritzen Prisen</p>

De-serien er et bogprojekt, hvor unge i udsatte positioner fortæller deres personlige historie. Hver bog indeholder ca. 20 fortællinger og bliver til i et samarbejde mellem unge i udsatte positioner (som i projektet kaldes forfattere) og deres respektive skrivemakker, som understøtter forfatteren med at skrive historien.

Med etableringen af partnerskabet med Lauritzen Fonden i 2019, blev De-bøgerne til en sammenhængende bogserie, De-serien, og fik i samme ombæring et konkret fokus på unge i udsatte positioner.

Selvstændige udgivelser

De Frafaldne (2014)

De Flygtede (2017)

De Engagerede (2017)

De-serien på Lauritzen Fondens bevilling

De Pengepressede (2020)

De Kronisk Syge (2021)

De Anbragte (2021)

De Hjemløse (2022)

De Resterende (2023)

Formålet med projektet har været at skabe en platform i form af bøger, som skulle understøtte unge i udsatte positioners mulighed for at komme til orde og engagere sig i samfundet som aktive medborgere – eller sagt med et buzzword: højne deres "demokratiske selvtillid".

Sideløbende med det har vi igennem bøgernes fortællinger forsøgt at skabe viden om unge i udsatte positioners livsvilkår og udbrede denne viden i relevante sammenhænge for relevante mennesker.

Projektet kan derfor deles i to separate mål, som projektets succes må vurderes ud fra:

Delmål #1: Om De-serien er lykkedes med at være en platform og et springbræt for unge i udsatte positioners samfundsengagement.

Delmål #2: Om De-serien er lykkedes med at skabe og udbrede viden om unge i udsatte positioners hverdag og vilkår. Opdelingen af projektets mål flugter med dets målgrupper, som overordnet kan opdeles i to: frivillige (delmål #1) og brugere (delformål #2).

Vi skriver "platform" og "springbræt", fordi det er lettere og hurtigere end at skrive "mulighed for at komme til orde" og "engagere sig i samfundet som aktive medborgere". "Platform" henviser til det første, "springbræt" til det sidste. Og så tillægger vi ovenikøbet metaforerne hver deres tidsaspekt:

Platform. Projektets understøttelse af dets frivillige i at komme til orde frem til udgivelsen af en bog.

Springbræt. Projektets understøttelse af dets frivillige i at engagere sig i samfundet efter udgivelsen af en bog.

I øvrigt: Når vi skriver "frivillige", refererer vi til forfattere og skrivemakkere på én gang. Det må være nok afklaring for nu – lad os komme til sagen.

Indsigter

Bøgernes metode og procesdesign har stort set ikke ændret sig i de små 10 år, der er gået siden udgivelsen af De Frafaldne. Projektet kredser stadig omkring unge, der, i rollerne forfattere og skrivemakere, matches i par og sammen skriver forfatterens personlige historie. En historie, som i sidste ende udmønter sig i en fysisk bogudgivelse sammen med ca. 19 andre personlige fortællinger.

Vi har således at gøre med en platform, der er yderst gennemtestet og som fungerer godt – det tør vi godt sige efter 8 udgivelser. Allerede i evalueringen af De Frafaldne i 2014 redegjorde de daværende projektmagere for årsager til projektets succes, som bl.a. involverer dets høje grad af tilgængelighed, produktfokus mm. og som overordnet set stadig er gældende for projektets platform i dag. Det et senere hen – i denne projektperiode – blevet blåstemplet og uddybet af Analyse & Tal i deres evaluering af De Kronisk Syge.

For at spare lidt plads her henviser vi derfor til 'Evalueringsrapport - De Frafaldne' og 'Evaluering af skriveproces', som begge kan tilgås på www.de-serien.dk. Det giver os mulighed for at rette vores fokus mod de nye indsigter, vi har gjort os de sidste 4 år.

Rekruttering: Vær opmærksom på "engagementstrappen"

På nær De Pengepressede – som under rekrutteringen afslørede sig som det mest tabubelagte emne, vi har arbejdet med – har det sjældent været en udfordring at rekruttere frivillige til projektet. Alligevel har vi gradvist ændret rekrutteringsstrategi. I begyndelsen rekrutterede vi igennem samarbejder med interesseorganisationer og opsøgende netværksarbejde. Hen ad vejen har vi opprioriteret rekrutteringsindsatsen på sociale medier og i den seneste udgivelse, De Resterende, har vi udelukkende rekrutteret igennem sociale medier og andre online platforme.

Det har vi gjort, fordi vi har kunne se en forskel i engagementet blandt de forfattere, der har været rekrutteret igennem samarbejdsorganisationer og netværk versus dem, vi har rekrutteret igennem sociale medier. Mens flere forfattere fra samarbejdsorganisationer f.eks. allerede havde fortalt deres personlige historie ved flere offentlige lejligheder, var det sjældent tilfældet blandt de forfattere, vi fandt online. For mange af sidstnævntes vedkommende var projektet også deres første møde med organisationer i civilsamfundet og frivilligt arbejde. Det betyder, at vi med den opdaterede rekrutteringsstrategi er nået bredere ud – og dybere ind i udsathed. På den måde har vi givet en platform til dem, der aldrig har haft sådan en før.

Projektstyring: Projektet skal tilpasse sig frivillige, ikke omvendt

Den tilpassede rekrutteringsstrategi afspejler sig helt konkret i nøgletallene, hvor vi har rekrutteret færre forfattere til de to seneste udgivelser, De Hjemløse og De Resterende, og hvor flere forfattere er faldet fra projektet undervejs. Det er på trods og på grund af, at projektets processer og forventninger har fulgt samme skabelon fra bog til bog. Det siger os, at når vi får alvor lykkedes med at række ud til unge i nogle af de socialt set mest udsatte positioner, så er projektets rammer for udfordrende: De skal fortsat være tydelige, men skal på ethvert tidspunkt kunne tilpasses den enkeltes behov på parametre som tid, arbejdsbyrde osv.

Det blev særligt tydeligt i De Hjemløse, hvor mange forfattere i lange perioder ikke var til at komme i kontakt med for hverken skrivemakere eller ansatte og til sidst faldt fra. Vi fik dog svar fra flere af dem, når vi spurgte, hvorfor de valgte at træde ud af projektet. Den altovervejende grund var, at de ikke kunne overskue planlægningen af møderne med skrivemakeren eller den faktiske deltagelse i dem – som flere sagde: de lever fra dag til dag og ejer/bruger ikke kalendere.

Det høje antal frafaldne fra De Hjemløse har sidenhen fået os til at stille spørgsmålstejn ved rammerne for projektet og ved forudsætningerne for unges deltagelse i det danske samfund: Hvilken form for demokrati har vi i Danmark, når unge, der gerne vil, men ikke kan, fortælle deres historie, udelukkes fra den offentlige samtale – ikke direkte af retten til at ytre sig, men indirekte igennem manglen på de ressourcer, det kræver at deltage i den?

Dét spørgsmål er udgangspunktet og årsagen til, at De-serien eksisterer. Det skal vi til enhver tid have for øje og rette os efter, hvis vi med De-serien ønsker at engagere unge i de socialt set mest udsatte positioner i Danmark. I så fald skal projektets format konstant være til forhandling og have ressourcerne til at tilpasse sig individuelle unges behov.

Springbræt: Forskellen på livssituation og livsvilkår er nøgle til forståelse

Når vi kigger på De-serien som springbræt, har det vist sig, at den oprindelige motivation og valget af bogtematik, har været afgørende. Det kan virke intuitivt, men har ikke desto mindre vist sig klart og tydeligt i, hvordan og hvor mange unge, der har været engagerede i projektet efter udgivelsen.

Vi har erfaret, at forfatterens fortsatte engagement efter udgivelsen i høj grad afhænger af (deres forhold til) deres livssituation og historie omkring udgivelsestidspunktet. Flere af forfatterne har haft som motivationsfaktor at sætte punktum, hvilket har været utrolig vigtigt at tage højde for i efterlivsfasen. Det var særligt tydeligt efter udgivelsen af De Pengepressede, hvor mange forfattere betonedede det vigtige i, at de fortalte deres historie i bogen, så andre kunne få gavn af den, men at de ikke havde interesse i at stille sig frem i medierne eller til events med mange mennesker. De havde brug for at komme videre og slippe fri af deres "gældsat"-stempel.

Med udgangspunkt i denne indsigt blev De Kronisk Syge valgt som tema for den efterfølgende udgivelse. Med den ville vi udforske, hvad forskellen på livssituation (gæld) og livsvilkår (kronisk sygdom) havde på projektet som springbræt og hvor stort aktivitetsniveau, vi kunne se hos forfatterne. Ganske som forventet var aktivitetsniveauet og antallet af frivillige markant højere blandt forfatterne i De Kronisk Syge, som den dag i dag stadig er aktive i projektet, og i andre projekter i og udenfor Ungdomsbureauet. Denne forskel i livssituation/livsvilkår er vigtig af have for øje i fremtidige udgivelser, fordi det kan betinge graden af engagement, vi kan forvente af forfatterne efter udgivelsen.

Er vi lykkedes?

Med udgangspunkt i det, der er rapporteret om De-serien her, er det tydeligt for os, at De-serien har levet op til sit oprindelige formål, men også har potentiale til at udvikle sig endnu mere og har udviklet sit formål til mere end det, der oprindeligt var tænkt. På tværs af bøgerne giver forfatterne udtryk for, at de i De-serien finder et fællesskab, de aldrig har oplevet før. Både med andre unge, som de spejler sig i, og med ansatte i organisationen, som møder dem anderledes end de er vant til.

Den slags tilbagemeldinger giver os et billede af et projekt, der både lever op til sin funktion i civilsamfundet, men også har potentiale til at stå endnu stærkere i samarbejde med offentlige myndigheder (f.eks. jobcentre, psykiatri, uddannelsesvejledning mm.) og som supplement til (sociale) tilbud. Flere forfattere giver tilmed udtryk for, at de ikke ved, hvor de ellers ville være, hvis det ikke var for projektet (underforstået, at de ikke er sikre på, om de ville være i live). Det gør det helt tydeligt for os, at projektet har udviklet sig til mere end et spørgsmål om demokratisk selvtilid. For nogle er projektet simpelthen livsretningsangivende og bogstaveligt talt et spørgsmål om liv og død.

Formålet med De-serien som et springbræt for videre engagement er ikke noget, der fremgår af den oprindelige ansøgning og heller ikke noget, som Analyse & tal direkte har evalueret på. Det er derfor svært entydigt at svare på, om vi er lykkedes og måske er det heller ikke det rigtige spørgsmål at stille.

Er vi lykkedes med at tilbyde muligheder for fortsat engagement for forfattere efter udgivelsen? Ja, i en afgrænset periode, så længe der har været efterspørgsel fra omverdenen. Er vi lykkedes med selv at skabe muligheder for fortsat engagement i De-serien som tilbud til de forfattere, der ønsker det? Ja, indenfor grænserne af de tidsressourcer og ansættelsesressourcer, der har været til rådighed i projektperioden. Er der potentiale for at engagere flere frivillige på flere måder efter udgivelsen end det har været tilfældet i denne projektperiode? Absolut.

“Selvom jeg skrev under pseudonym, har jeg fået en masse glæde af at jeg kunne dele min historie. Måske med andre invandreunge, som har en kronisk sygdom og bor i Danmark.”

De-seriens vidensproduktion og udbredelse

Projektets vidensproduktion, og hvordan og mod hvem De-serien er blevet udbredt.

Nøgletal

Vidensproduktion	Antal bøger Vi har produceret fem separate bogudgivelser med hver deres tematik.	Total antal bøger: 5 Bøger udgivet: De Pengepressede (2020) De Kronisk Syge (2021) De Anbragte (2021) De Hjemløse (2022) De Resterende (2023)
	Antal fortællinger Vi havde en målsætning om, at hver bog skulle bestå af ca. 20 fortællinger.	Total antal fortællinger: 95 Fortællinger pr. bog: De Pengepressede: 20 De Kronisk Syge: 25 De Anbragte: 21 De Hjemløse: 14 De Resterende: 15
Distribution	Total distribution	Total antal bøger distribueret: 12.238
	Distribution pr. bog	De Pengepressede: 3.474 De Kronisk Syge: 3.561 De Anbragte: 2.174 De Hjemløse: 1.182 De Resterende: 1.847

Fortsættes

Nøgletal

Udbredelse	Privatpersoner	Privatpersoner, som har bestilt en eller flere bøger i De-serien siden etablering af webshop i november 2021: 1318
	Fagorganisationer, myndigheder, institutioner mm.	Organisationer, som har bestilt en eller flere bøger siden etablering af webshop i november 2021: 140
		Fagseminar I kølvandet på hver udgivelse, har vi afholdt et fagligt arrangement, som har haft til henblik at udbrede bøgerne og deres fortællinger i relevante, faglige kredse til inspiration og anvendelse.
	Sociale medier De-serien er blevet kommunikeret vidt og bredt på sociale medier. Særligt på Ungdomsbureauets egne kanaler, men også af samarbejdspartnere omkring bøgerne.	Facebook: Rekruttering af forfattere til De Resterende Eksponeringer: 51.868 Interaktion: 2387 Klik på link: 551 Instagram: Portrætvideo med forfatter fra De Hjemløse Rækkevidde: 4.505 (3.808 ikke-følgere) Likes: 127

Indsigter

Det, vi er mest interesserede i, er hvilken rolle, De-serien spiller for andre unge, som kan spejle sig i bøgernes fortællinger. Det tankevækkende er, at en del unge ikke selv støder på bøgerne, men i stedet bliver præsenteret for dem igennem fagprofessionelle såsom socialpædagoger, sagsbehandlere, undervisere m.fl. og pårørende som forældre og plejeforældre.

Fagprofessionelle og unge

For fagprofessionelle anvendes bøgerne som inspirationsmateriale og baggrundsviden til fagligt brug. For andre fagprofessionelle bestilles bøgerne med henblik på, at de skal være tilgængelige for unge i relevante institutioner.

Det er et ubesvaret spørgsmål, hvad unge og fagprofessionelle på institutioner får ud af at læse bøgerne i De-serien. Men den store efterspørgsel på flere af titlerne viser, at der er et behov for den slags bøger og personlige historier, De-serien repræsenterer, som unge og fagprofessionelle kan spejle deres position i.

Pårørende og unge

Vi har i tidens løb modtaget en del henvendelser fra pårørende - særligt forældre og plejeforældre - som fortæller om den betydning, bøgerne har haft for dem selv og de børn og unge, de er pårørende til.

Det er tydeligt for os, at bøgerne skaber stor værdi i private hjem, fordi de er skrevet i et lettilgængeligt sprog af personer med historier, der afspejler sig tydeligt iblandt dem, der læser med.

Vi får desuden en del henvendelser fra pårørende, som beretter, at deres unge har "slugt" den bog, de har siddet med - ofte selvom de har læsevanskeligheder eller aldrig har udvist interesse i at læse.

Medier og politikere

Igennem projektperioden har De-serien været godt repræsenteret i diverse medier - særligt klassiske, nationale medier. Det skyldes bl.a., at vi med De-serien har gjort en del af forarbejdet for journalister ved at rekruttere unge og klæde dem på til at fortælle deres historie inden de møder journalisten, men også, at vi er lykkedes med at vælge nogle bogtematikker, som har ramt tidsånden (f.eks. De Anbragte da Mette Frederiksen erklærede sig som børnenes statsminister).

De-serien fungerer også godt på sociale medier igen i kraft af historienes personlige karakter. Vi mener dog, at der er potentiale og behov for en endnu tydeligere profil og en mulighed for at give de frivillige ejerskab over den eksterne kommunikation. Det vil have indflydelse på forfatterne selv, men vil også kunne medvirke til at De-serien bliver kommunikeret mere direkte ud til unge fremfor, at det skal gå gennem fagpersoner og pårørende.

De-serien har desuden fået bevågenhed blandt diverse politikere, som enten på egen hånd har bestilt specifikke bøger, som har deltaget i vores faglige events eller som vi har inviteret os selv til kaffe hos. Et highlight i projektperioden er vores møde med daværende socialminister, Astrid Krag, efter udgivelsen af De Hjemløse, hvor en række forfattere derfra overrakte hende bogen og gav deres mening til kende om ungdomshjemløshedssområdet med udgangspunkt i deres egen fortælling.

Studerende, undervisere og forskere

De-serien er blevet og bliver fortsat anvendt af studerende, undervisere og forskere i forskellige sammenhænge.

De Anbragte anvendes som case-materiale på Absalons socialrådgiveruddannelses modul om børn og unge. Det gør den i samarbejde med forfattere fra bogen, som i dag er aktive i De Anbragtes Vilkår.

Fire unge medicinbrugere fra De Kronisk Syge har siden udgivelsen af bogen deltaget i et citizen science-based forskningsprojekt faciliteret af to forskere på farmaci, Københavns Universitet. Dets fokusområder beslutes af de unge i selv - beslutninger som faciliteres og rammesættes af farmaceuterne. Projektet har nu udmøntet sig i en større ansøgning til Novo Nordisk Fonden, hvor én af de fire unge er skrevet ind som ph.d.-studerende.

Bøgerne i De-serien er desuden som minimum blevet anvendt af studerende på følgende uddannelser: Act2Learn, Applied Cultural Analysis, pædagoguddannelsen, sygeplejeruddannelsen.

Er vi lykkedes?

De-serien er på mange måder lykkedes med at række ud til de målgrupper, som vi satte os for at nå inden projektets begyndelse. Det, der dog har været kendetegnende for kommunikations- og udbredelsesindsatsen er, at en stor del af den har været betinget af omverdenens interesse for bøgerne fremfor indsatser, som vi selv har styret på Ungdomsbureauet. Det betyder, at vi ved ret lidt om, hvordan bøgerne bliver brugt og den effekt, de har på læsere og brugere. De har deres eget, organiske liv.

"Jeg er medarbejder på Hybelinstitutionen, der er en institution for anbragte unge med lejligheder rundt omkring i København. Vi har for nyligt flyttet lokaler til Vesterbro og har i denne forbindelse fået en lejlighed til fælles brug for os og de unge. Den mangler lidt relevant læsning. Jeg har ved anden lejlighed læst jeres bog "De Anbragte" sammen med en ung - det fik vi begge vildt meget ud af. Så nu vil jeg bestille resten af bøgerne, der alle taler ind i nogle af de problematikker mange af vores unge kan relatere til. Tak for nogle fantastiske bøger, der breder debatten og horisonten hos mange (jeg selv inkl.)"

- Socialpædagog, Hybelinstitutionen

"Min datter på 18 og jeg har netop læst "De Resterende", som vi begge gerne vil sende en kæmpe tak for - både til jer, og de unge forfattere, som med deres store ord og ærlighed har fortalt deres historier. Min datter, som selv har svært ved at passe ind i uddannelsessystemet, blev fanget af den med det samme (har generelt svært ved at læse bøger). Hun kunne i den grad forstå, hvad der stod skrevet. Tak for en super velskrevet bog, skrevet af mennesker, der har noget meget vigtigt at sige. Bogen gjorde stort indtryk på mig også, og jeg tænkte undervejs: sikke nogle dygtige unge mennesker. De ved noget! De er netop uundværlige. Og hold da k. .hvor kan de skrive."

- Mor til datter på 18

"Vil gerne sige 1000 tak for jeres fantastiske bog, De Anbragte, og tak for, at I vil dele jeres livshistorier med os. De har givet både smil og ondt i hjertet. Vil lige fortælle, at jeg har delt bogen ud til socialrådgiver, supervisor, tilsynsførende, andre plejeforældre og til vores voksne børn. Jeg synes, at alle der har med anbragte børn og unge at gøre, burde læse den. Endnu engang TAK.

- Plejemor

"Jeg er i færd med at læse De Anbragte og tror, at den kan være relevant ift. en grundbog, vi er ved at lave om anbringelser, som netop skal bruges på et modul om emnet. Vi har selv foretaget interview med og samarbejder med nogle af de unge, som indgår i jeres bog."

- Lektor og antropolog, Socialrådgiveruddannelse på Københavns Professionshøjskole

Rumlig

Nøgletal

Aktivitet	Projekter	Forløb
Ungdommens Folkemøde '20	FGU Vestegnen, Brøndby FGU Aalborg, Kamikaze FGU Aarhus, F16 Korn180 Turning Tables Ungdommens Folkemøde (på hjul) endte med at blive aflyst grundet Covid-19 dette år.	Antal deltagere: 10-30 deltagere i hvert projekt. Samlet omkring 100 unge pr. år. Workshops: Ved hvert projekt har vi afholdt 0-2 workshops. Disse er foregået både ude på de forskellige skoler og aktører og hos Ungdomsbureauet. Deltagelse: Stort set alle har deltaget på Ungdommens Folkemøde som frivillige og/eller deltagere. Eksempler på projekter: Way finding-skilte Udsmykning af backstageområde og telte Visionernes Allé Ølkasse lounge Pop-up koncert Håndspritstandere Fotoinstallationer Skillevægge Centrumkonstruktion Fotografi på festivalen
Ungdommens Folkemøde '21	FGU Nørrebro, Kunst og projekt FGU Midtjylland, Silkeborg: Miljø og design FGU Roskilde: Træhold FGU Aarhus, F16: Kunsthold FGU Maribo: Musik Turning Tables	
Ungdommens Folkemøde '22	FGU Vesterbro Kunsthold Træhold FGU Hvidovre: Værkstedbutikken FGU Midtjylland, Silkeborg: Kunsthold FGU Maribo: Træhold Turning Tables	
Ungdommens Folkemøde '23	FGU Maribo Miljø Sport & Event FGU Midtjylland FGU Vesterbro Byggehold Kunsthold Turning Tables	

Rumlig

Rumlig er et projekt, der har været en del af Ungdomsbureauet og Ungdommens Folkemøde i en længere årrække - siden 2019 under Mangfoldigt Engagement. Formålet med Rumlig har været at engagere unge i udsatte positioner i Ungdommens Folkemøde og styrke deres demokratiske selvtillid. Gennem Rumlig kan de unge deltagere udtrykke deres holdninger, tanker og drømme gennem kreative bygge- og kunstprojekter til festivalen.

Ungdommens Folkemøde er verdens største demokratifestival for unge, og skal være et sted for alle unge. Også dem som ikke umiddelbart føler, de passer ind eller har noget at tilbyde til en demokratifestival. Derfor har Rumligs ambition også været at bidrage til at sætte mangfoldighedsspørgsmålet på dagsordenen ved at skabe en platform for, at alle unge kan deltage i festivalen, og vise at engagement kan se ud på mange måder.

Projektet har bestået af årlige samarbejder med forskellige klasser fra Den Forberedende Grunduddannelse (FGU) fra hele landet. På baggrund af en række workshops forud for festivalen har eleverne planlagt og produceret diverse kreative projekter, som har spillet en rolle under Ungdommens Folkemøde. Som en del af projektet har de også skulle deltage som frivillige i enten opbygning, afvikling eller nedpakning af festivalen.

Rumligs overordnede formål kan inddeles i tre delformål:

Delformål #1: Skabe større demokratisk selvtillid blandt unge i udsatte positioner.

Unge i udsatte positioner engageres bedst ved at få ansvar og ejerskab over festivalen gennem aktiv inddragelse i både planlægning og afvikling af Ungdommens Folkemøde. Dette styrker både den demokratiske selvtillid og deres stemme i samfundet.

Delformål #2: Skabe nye sociale netværk og mangfoldige fællesskaber.

Tidligere erfaringer viser, hvor vigtig oplevelsen af fællesskab er. Det er især i mødet med andre frivillige bag Ungdommens Folkemøde, at de Rumlig-frivillige oplever, at de er med til at skabe noget større.

Delformål #3: Bidrage til at nedbryde stigmatisering og tabuer forbundet med udsathed.

Ungdommens Folkemøde skaber rammen for et stort generationsmøde, hvor der faciliteres møder mellem unge på tværs af uddannelser, geografi og sociale baggrunde. Vi tror på, at mødet mellem unge med forskellige baggrunde skaber grobund for forståelse, dialog og nye fællesskaber.

Indsigter

For at kunne udforske, om vi er lykkedes med vores delformål vil vi i dette afsnit præsentere forskellige indsigter, der kan være med til at belyse dette.

Målgruppen

Rumligheds målgruppe er unge, der befinder sig i udsatte positioner eller livssituationer og har som nævnt primært været tilknyttet projektet gennem skoleforløb som FGU. Fælles for mange FGU-elever er, at de vurderes at have behov for særlig forberedelse og støtte til at gennemføre ordinær uddannelse eller beskæftigelse. Ofte kæmper de med forskellige sociale, psykiske og/eller faglige udfordringer.

Men selvom FGU-elever må siges at være mere sårbare end andre elever, der deltager i Ungdommens Folkemøde, er de unge Rumlig-deltagere trods alt tilkøbet en uddannelse, hvor de dagligt følger et læringsforløb og støttes af lærere og andre voksne omkring dem. Med ambitionen om at inkludere og motivere alle unge uanset baggrund og udfordringer i festivalen, har vi derfor løbende eksperimenteret med også at engagere unge, som ikke indgik i et skoleforløb og ville skulle deltage i projektet som frivillige uden om skolesystemet. Det har dog vist sig at være udfordrende.

For at være en del af Rumlig skal man som deltager nemlig kunne engagere sig i en længere periode før og under festivalen, hvilket er tidskrævende og kræver stort og kontinuerligt engagement fra både eleverne, underviserne og os som organisation. Det er desuden afgørende for projektets succes, at der er et tæt samarbejde mellem Ungdomsbureauet og underviserne på FGU, da det i høj grad er underviserne, som agerer tovholdere på elevernes kreative projekter i det daglige og som støtte under afvikling.

Grundet disse betingelser har det været udfordrende at engagere unge uden for/uafhængigt af skoleforløb, da den løbende understøttelse af projektets tilblivelse i så fald skulle findes andetsteds end i relationen mellem lærer/elev. Der er absolut potentiale i at skabe endnu mere mangfoldighed blandt målgruppen i et fremtidigt projekt, fx gennem peer-projekter, ung-til-ung-relationer eller mentorordninger. Men som projektet har set ud i sin eksisterende form har vi erfaret, at Rumlig-samarbejder med FGU-skoler har været et rigtig godt match.

Konkret platform og konkret produkt

En stor styrke i Rumlig er, at det er meget konkret for eleverne, hvad de skal engagere sig i. Alle skal bruge deres faglighed til at skabe et projekt; det kan være deres evne til at bygge i træ, deres musiske talent eller deres skarpe kunstneriske blik. Samtidig fungerer Ungdommens Folkemøde som en platform og dermed skueplads, hvor projekterne kan komme ud at leve, og hvor eleverne får mulighed for at præsentere det, de har skabt.

"Det bedste var at snakke med så mange nye mennesker og få forklaret lidt om vores skulptur og se en masse forskellige ting og gå rundt og opleve noget."

Citat fra elevinterview i evaluering, Analyse & Tal

Det har samtidig vist sig, at projektet er med til at højne klassesammenholdet. Det at skulle planlægge, skabe og præsentere et projekt i fællesskab har gjort, at eleverne er kommet tættere på hinanden. Fællesskabet er også blevet styrket ved, at de som klasse har deltaget i festivalen og fået den oplevelse sammen.

På Ungdommens Folkemøde har eleverne fået erfaring med at arbejde som frivillige. Her har de fået et indblik i og bidraget til alle de mange elementer og byggesten, som en festival består af og oplevet at være en del af det frivillige ungefællesskab. Derudover har eleverne haft mulighed for at opleve festivalen på egen hånd. Det har for flere af eleverne været en stor oplevelse at have mere eller mindre direkte adgang til magthaverne, at mærke stemningen på pladsen og at opleve andre unge interagere med deres projekter.

Mødet før festivalen

Vi har i projektet bestræbt os på at afvikle workshops i alle klasser. Dette for at klæde eleverne på til, hvad Ungdommens Folkemøde er, for at sætte kreativiteten i gang og for at styrke relationen mellem os og dem. Vores erfaring er nemlig, at mødet før festivalen er utroligt vigtigt for engagementet. Elever, der ikke har fået nogle workshops, er ofte mere utrygge ved situationen, og de forstår ikke i samme omfang, hvad projektet går ud på, og hvad deres produktioner skal bruges til. Samtidig har vi oplevet, at jo mere projektet fylder i elevernes bevidsthed, jo mere fylder det i deres indbyrdes snak både før og efter festivalen, og jo mere føler de, at de er en del af noget større.

Samarbejde med underviser

Som nævnt tidligere er det tidskrævende at skabe projekter forud for festivalen, og som organisation har vi ikke mulighed for at være tovholder i det daglige. Derfor er et godt samarbejde med underviseren afgørende. Underviseren skal ud over at afsætte tid til at skabe projekterne også forstå grundkernen i, at det er elevernes idéer og holdninger, der skal sætte retningen for.

Vores evalueringer viser, at de elever, der har oplevet at have ejerskab over projektet, også er dem, der har udviklet sig mest personligt og socialt. Omvendt har de elever, der har oplevet, at underviseren har bestemt, hvordan projektet skulle forme sig, ikke oplevet samme lyst til at engagere sig. Underviseren har derfor stor indflydelse på den demokratiske selvtillid – på godt og ondt.

Er vi lykkedes?

De forløb, der er lykkedes allerbedst, er dem, hvor vi har afviklet workshops forud for festivalen, så eleverne har fået en større forståelse for projektet og festivalen, og hvor underviseren har givet eleverne ansvar for processen. Her har projektet givet flere af eleverne en følelse af at være medskabere og en del af noget større. Evalueringen fra Analyse & Tal viser dog, at der (selvfølgelig) er forskel på eleverne; både internt i klasserne og på tværs af de forskellige FGU-hold, og at følelsen af at være medskabere derfor har varieret.

De langstrakte virkninger er dog sværere at vurdere, fx hvorvidt Rumlig har været med til at styrke deltageres demokratiske selvtillid og nedbryde tabuer og stigma forbundet med udsathed. Overordnet set peger Analyse & Tal dog på, at Rumlig er et lille skridt mod større inklusion. Det har været en positiv og lærerig oplevelse for eleverne.

Der er dog potentiale for at genbesøge succeskriterierne for Rumlig og have nogle mere håndgribelige målekriterier i et lignende projekt. Det kunne eksempelvis være ved at bevæge sig væk fra, at det skal være et mål, at eleverne føler sig som medskabere af festivalen. Måske er det tilstrækkeligt, at de deltager og har en god og tryk oplevelse? Det kunne også være interessant at dykke mere ned i, om projektet styrker det sociale fællesskab og elevernes tro på egne evner.

Engagements Lab

ENGAGEMENTSHÅNDBOGEN

10 læringer til dig, der vil engagere unge

ENGAGEMENTSHÅNDBOGEN

10 læringer til dig, der vil engagere unge

ENGAGEMENTSHÅNDBOGEN

10 læringer til dig, der vil engagere unge

ENGAGEMENTSHÅNDBOGEN

ENGAGEMENTSHÅNDBOGEN

ENGAGEMENTSHÅNDBOGEN

Formålet med Engagements Lab har været at skabe mere viden om, hvordan forskellige unge engageres, og hvordan civilsamfundets organisationer kan skabe og understøtte mangfoldige fællesskaber. Det har vi bl.a. gjort ved at lave forløb i skoleklasser og ved at etablere Social Lab-arbejdsgrupper rundt i landet. Delprojektet har været eksperimenterende i sin tilgang for at opnå ny viden om unge i udsatte positioner. Derudover har et stort fokuspunkt været på vidensdeling af indsigter på tværs af Mangfoldigt Engagement. Nedenfor præsenteres delprojektets to delformål og de aktiviteter, der har været iværksat for at leve op til formålene samt status på, om succeskriterierne er opfyldt.

Delformål #1: Engagement af unge

Engagements Lab skal give de unge, der deltager i vidensindsamlingen et reelt output, forstået som demokratisk selvtillid, sociale og faglige kompetencer samt netværk.

Nøgletal

<i>Aktivitet</i>	<i>Succeskriterium for indsats jf. ansøgning</i>	<i>Status v. projektafslutning</i>
<i>Eksperimenter med skoleklasser</i>	<p>Målet er at udforske forskellige engagementsformer og blive klogere på elevernes hverdag.</p> <p>Vi udvælger tre skoleklasser, hvor der er en vis repræsentation af elever med socialt udsat baggrund. Skoleklasserne er udvalgt i de tre byer, hvor Social Lab-arbejdsgrupperne er forankret.</p>	<p>Vi har afviklet fire skoleklasseforløb i tre projekter/byer.</p> <p>Esbjerg: Folkeskoleklasse i socialt udsat område. Helsingør: Handelsskole (to forløb). Maribo: FGU.</p> <p>Forløbene har været fra tre måneder til to år.</p>

Indsigter

I løbet af projektperioden har vi fået en masse indsigter, som løbende har påvirket vores metodiske valg og tilgange. Engagements Lab har haft til formål at skabe mere viden om unge i udsatte positioner, samtidig med at vi har skullet engagere de unge, vi har skullet skabe viden om. Det har betydet, at projektdesignet fra start har været meget åbent, eksperimenterede og forholdsvist abstrakt. Det har gjort, at vi i løbet af projektperioden har fået en masse nye indsigter og viden, som vi ikke havde forventet og har overrasket os.

Den åbne og eksperimenterende tilgang har også afspejlet sig i arbejdsprocessen, hvor vi som projektteam hele tiden har skullet genbesøge og justere formålene for de enkelte projektdele. Det har både gjort sig gældende i skoleklasseforløbene, som har ændret formål flere gange og Social Labs arbejdsgruppernes størrelse og omfang. Vores forløb i skoleklasserne samt vores samarbejde med lokale aktører i Social Lab har derfor udfoldet sig meget forskelligt og med meget varierende succes.

Eftersom Engagements Lab består af forskellige komponenter, har vi valgt at præsentere vores indsigter i tre overemner; "skoleklasseforløb", "Social Lab" og "vidensdeling". Fælles for indsigterne er, at de skal belyse og nuancere, hvad der har fungeret i forhold til delmålene for delprojektet, og hvad der har været udfordrende. Før vi går i dybden med delkomponenterne, vil vi dog først præsentere en indsigte, som går på tværs af hele Engagements Lab:

Der skal være et klart formål

For både vores skoleklasseforløb og Social Lab-arbejde har målet været at udforske engagementsbegrebet, blive klogere på elevernes hverdag og at sparre om metodiske greb til at engagere en mangfoldig gruppe. I et vidensprojekt som dette har vi derfor hele tiden skullet veksle mellem, hvor løs eller fast rammen og indholdet har skullet være. Og selvom denne tilgang har bidraget til nye, vigtige erfaringer har den også haft som konsekvens, at formålene til tider blev for abstrakte og uklare at arbejde med. Vi oplevede derfor, at der var behov for at definere og arbejde med mere konkrete formål i projektet. Fx blev det for abstrakt at 'engagere unge i demokratiet', for hvad er demokrati overhovedet? Vi tog derfor et valg undervejs i forløbet om at konkretisere målsætningerne ved at engagere de unge deltagere i en konkret sag, de nemmere kunne forholde sig til.

Vi fandt inspiration til at arbejde med en sag i vores to andre projekter 'De-serien' og Rumlig'. Fælles for dem er nemlig, at de munder ud i et konkret produkt (en bog og et kreativt kunst-/byggeprojekt til UFM) og at det derfor bliver klart og håndgribeligt for deltagerne, hvad de arbejder hen imod. Da vi begyndte at arbejde konkret med en sag, oplevede vi, at forløbene blev styrket og udbyttet langt bedre. Vi har lært, at tydeligheden i formålene skal være gennemgående i projektet. Der skal være et tydeligt formål ved de enkelte workshops og arbejdsgruppemøder, og det skal præsenteres forud for hver enkelt øvelse og møde:

Projektet er udformet og beskrevet i akademiske termer, men det skal udføres på en ikke-akademisk måde for at ramme målgruppen. Mere vægt på formål og plan under workshoppen – det kunne måske skabe en større forståelse og en mere 'korrekt' deltagelse i de forskellige øvelser, men også gøre det mindre uoverskueligt og akademiseret.

- Sparring med Analyse & Tal

Det klare formål skal sikre, at alle er med på, hvorfor det overhovedet giver mening at være til stede og engagere sig. Hvad er det, vi arbejder hen mod? I skoleklasseforløbene har vi oplevet, at eleverne har haft brug for at vide, at de skal 'bruge' forløbet til noget.

*"Mere gennemsigthed! I skal fortælle, hvad I skal bruge det til! Man skal kende grundene til at være med!
Jeg bliver mere motiveret, hvis jeg ved, at der er en grund til at være med!"*

- Citat fra elevinterview

Dette gør sig måske særligt gældende i en skolekontekst, hvor eleverne er vant til at skulle opfylde bestemte læringsmål i de forskellige fag og dermed skal bruge deres læring til noget. Eller måske er det en mere generel tendens blandt mange unge? Det er ikke et spørgsmål, vi har svaret på, men undringer, vi har haft undervejs.

Skoleklasseforløb

Mange af vores konkrete læringer fra skoleklasseforløbene har vi nedskrevet i Engagementshåndbogen. I dette afsnit vil vi uddybe nogle af disse læringer for at besvare, om vi er lykkedes med vores målsætning om at udforske engagementsformer og give de unge deltagere et reelt output, forstået som demokratisk selvtilid, kompetencer og netværk.

Vores rolle og forventninger til engagement

I vores forløb i skoleklasser er vi som gæster udefra trådt ind i en arena – skolen – hvor der er mange forventninger til indholdet i undervisningen, til relationen mellem lærer og elev og til ansvarsfordelingen mellem de forskellige aktører.

Eleverne har i vores forløb efter folkeskolen til dels selv valgt, at de skal være til stede på skolen, men de har ikke selv valgt, at vi som organisation skal komme og lave et forløb med dem. Det er en aftale, vi har lavet med underviseren og rektor. Og så har de heller ikke selv valgt, at vi bringer emner som demokrati og engagement med. Emner, som de ikke nødvendigvis interesserer sig for. Forudsætningerne for engagementet er derfor helt anderledes, end når vi har haft arbejdet med frivillige som i f.eks. De-serien, som aktivt selv har valgt, at de gerne vil deltage og er der af egen fri vilje. Engagementet i skoleklasserne har vi derfor valgt at kategorisere som 'det tvungne engagement'.

Og hvordan er det så gået?

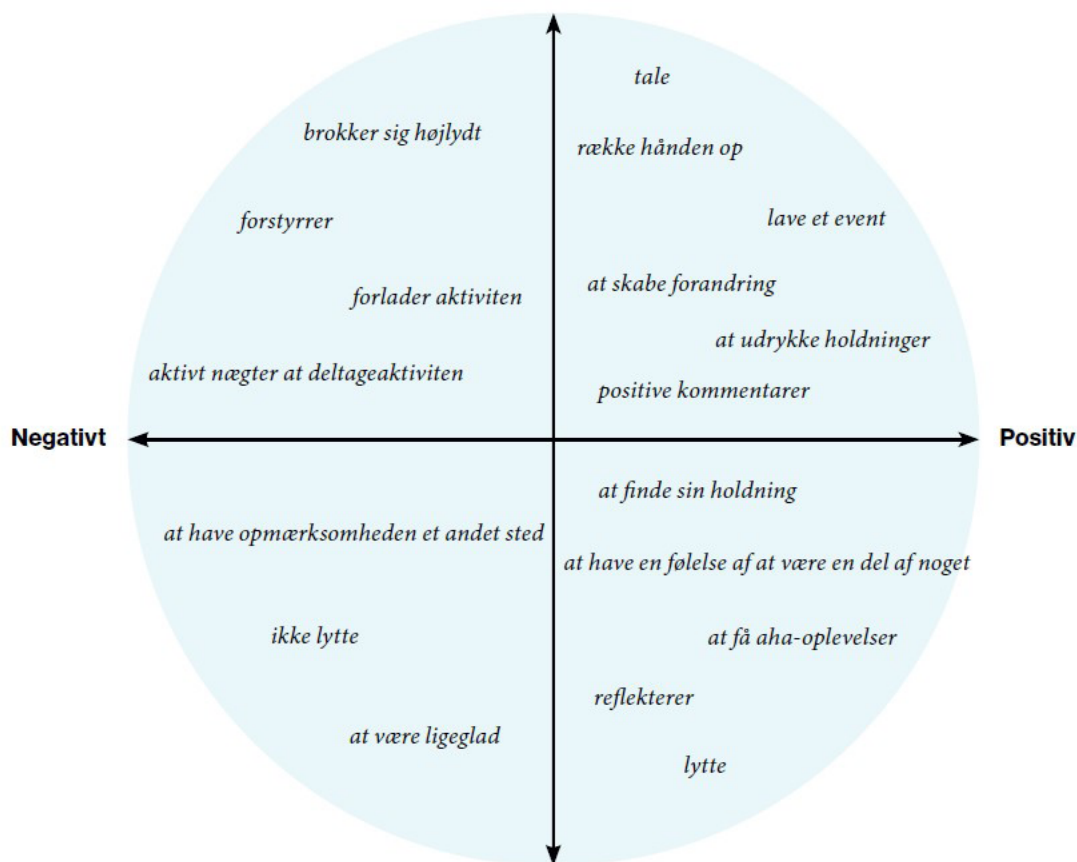
Vi har både oplevet, at nogle elever har modsat sig vores besøg og valgt at melde sig ud af aktiviteterne, workshopsene eller endda hele forløb. Men vi har også oplevet en udvikling i elevernes engagement, og at det har været en fordel at komme som gæst udefra. Analyse & Tal skriver i deres evaluering af forløbet i Maribo:

Det kan bidrage til de unges engagement, at organisationer som Ungdomsbureauet interesserer sig for deres liv og udfordringer. Samtidigt giver det en mulighed for at udsætte eleverne for nogle andre pædagogiske greb, som kan være svære at introducere for de faste lærere.

- Analyse & Tal

Vores engagement begreb er undervejs blevet udfordret igen og igen. Det er ved modstanden, at vi både har været mest frustrerede, men også dér, hvor vi har lært allermest. Og det er særligt her, vi har udvidet vores begreb om, hvad engagement egentlig er. For det er lige præcis de elever, som aktivt melder sig ud af aktiviteterne, vi skal snakke med. Hvad er det, der gør, at de melder sig ud? Hvor ligger modstanden? Hvor kan de udvikle sig? Og hvor kan vi udvikle os?

Til at visualisere vores udvidede forståelse af engagement har vi udviklet engagementsaksen, som også bliver præsenteret i Engagementshåndbogen.

Tillid som forudsætning for engagement

En af de helt centrale læringer, vi har gjort os i forløbet er, at grundkernen for alt engagement er tillid. Tillid er den sociale lim, der gør, at engagementet overhovedet kan opstå. Er tilliden der ikke, er der ikke noget engagement. Det oplevede vi i et af vores forløb, hvor vi efter en workshop nedskrev følgende refleksion:

Er klassen for utrygge ved hinanden til at kunne fuldføre en sådan øvelse? Er de bange for at miste ansigt? Er det 'uncool' at lade sig begejstre, når man ikke føler sig tryk? Kan man engagere en klasse, der ikke engang føler sig trykke i at tale med hinanden?

- Refleksion fra videnskabelon

På baggrund af erfaringer som denne har vi identificeret tre forskellige former for tillid: Tillid mellem os og eleverne, tillid eleverne imellem og tillid hos eleven selv. Den tredje form – tillid hos eleven selv – er ofte den, der bliver opbygget i løbet af forløbet. Det er her den demokratiske selvtilid befinder sig. For at kunne opbygge tillid og skabe engagement, har vi brugt en masse øvelser og greb:

Bevægelse

Et centralt greb har været at bruge bevægelse meget aktivt for at skabe et bedre fællesskab og bryde med de vante roller, som der er indbyrdes blandt eleverne. Et klasserum er et socialt magtrum, og vores oplevelse er, at bevægelse kan bruges aktivt til at bryde med normal adfærd, skabe lighed i gruppen og få flere på banen. Måske vises engagementet sig netop i det øjeblik, man taber kontrollen? Dét sker ofte i bevægelsen.

Længde og hyppighed

Vi har løbende eksperimenteret med hele strukturen for vores forløb. Vi har afviklet forløb, der har varet i alt fra to år til tre måneder og med alt fra ugentlige til kvartale besøg. Herigennem har vi erfaret, at kortere forløb og kortere tid mellem vores besøg højner relationen mellem os og eleverne og forståelsen for projektet. I og med at vi tapper ind i en skolehverdag, hvor eleverne har alverdens fag, er det vigtigt for deres engagement, at vi ikke opleves som fremmede. Og det er vigtigt, at de ved hvert besøg forstår, hvorfor vi er der jf. pointen om et klart formål.

Som en elev i en evaluering formulerede det: *"I skal ikke være her længere, for ellers ville I tage for meget af vores fokus."*

Grænsesætning

Eleverne har i alle workshops haft mulighed for at trække sig i en kortere eller længere periode, hvis de har haft brug for det. Og de har også altid haft mulighed for at melde pas, hvis der var en øvelse, de ikke ønskede at deltage i. Det har vi haft gode erfaringer med – særligt når det handler om unge i udsatte positioner.

Det er især i starten af en workshop, hvor en del elever har valgt denne mulighed, når de i en 'tjek ind'-øvelse¹ har svaret med et "pas". Det vigtige i de situationer har været, at de trods alt har rejst sig op, stillet sig i en cirkel med resten af gruppen og aktivt taget stilling til deres eget engagement i situationen. Men selvom en elev har meldt "pas" én gang, betyder det ikke, at vedkommende melder sig ud resten af workshoppen. Der er altid mulighed for at deltage igen, hvilket langt de fleste elever også har gjort.

Muligheden for at sætte sin egen grænse er også gået den anden vej. Vi har i vores relation med eleverne sommetider en fordel i, at vi er unge. Men vi er ikke eksperter. Det har i nogle situationer derfor været svært, hvordan vi har skullet reagere, når tunge emner som psykiske lidelser eller vanskelige familiedynamikker er bragt op. Eller hvis eleverne har udfordret os ved at komme med kontroversielle, racistiske eller sexistiske udtalelser. Vi har derfor set et behov for at være meget tydelige i vores egen grænsesætning. Både for at passe på os selv og for at passe på vores relation til eleverne. Til det har vi i fællesskab med eleverne lavet klassekontrakter om, hvordan vi ønsker at være sammen, så vi har haft nogle fælles spilleregler, vi kunne hive frem ved behov.

Identifikation, ejerskab og egenskaber

Mange af de elever, vi har arbejdet med, har tænkt, at 'politik', 'demokrati' og 'engagement' er kedeligt og ikke noget, der vedrører dem. Og mange af dem har ikke følt, at de havde særligt meget viden, de kunne bringe i spil. I skolesystemet er vi ofte opdragede til, at viden er en adgangsbillet til at ytre sig. Du skal række hånden op, når du kender svaret. Og det er lige nøjagtigt meget af det, vi gerne ville bryde med. Derfor har vi taget samfundsaktuelle emner ned på et niveau, der gav mening for eleverne, og som de kunne identificere sig med.

Alle unge har viden om, hvordan det er at være lige netop dem. Derfor har vi gjort dem til eksperter på egne liv og brugt det som rettesnor igennem hele forløb – og derigennem udvidet deres horisont ift. det samfund, de er en del af.

Når det bliver personligt, og eleverne kan identificere sig, lytter de. Fordomme og diskrimination er spændende – de har følt det og kan se det for sig. Disse emner er bestemt også politik, men det klinger anderledes i deres øre

- Refleksion fra videnskabelon

Det er en styrke at fokusere på det, der fylder i de unges liv, og der var interesse for at tage deres egen situation seriøst. Det seriøse indhold kan muligvis skubbes endnu længere, men vær også opmærksom på, at det kan have forskellig karakter blandt eleverne.

- Analyse & Tal

Tænk ud af skriften

Et andet opmærksomhedspunkt i forhold til at engagere en mangfoldig ungegruppe er, at vi har forsøgt at bringe flere sanser og faglige kompetencer i spil. Vi har med andre ord forsøgt at tænke ud af skriften.

Skrift er et godt redskab og bruges overalt. Men der er en risiko for at ekskludere nogle, hvis det bliver for skriftligt. De elever, der har vanskeligt ved det skriftlige, er også ofte dem, der tidligere har oplevet modgang i deres skolegang. Derfor kan for meget skrift komme til at dræbe engagementet og fjerne fokus fra workshoppens eller øvelsens indhold.

Men er vi så lykkedes?

Det er tydeligt for os, at vores interne forståelse af engagement har udvidet sig undervejs i projektet. Målsætningen fra eksperimenterne i skoleklasserne var netop at udforske engagementsformer, og selvom engagement aldrig vil kunne sættes på formel, har vi med engagementsaksen vist bredden i engagementet til både internt og eksternt brug.

Om vi er lykkedes med delformålet om at give eleverne demokratisk selvtillid, kompetencer og netværk er mere vanskeligt at konkludere. Og der er ikke noget entydigt svar, der går på tværs af de forskellige skoleklasser, da vores forløb har udmøntet sig meget forskelligt.

I Maribo kan vi på baggrund af evalueringen fra Analyse & Tal2 konkludere, at:

- *Flere har styrket deres faglige kompetencer.* Her har særligt samarbejdet med underviseren spillet en rolle.
- *Det faglige indhold i forløbet har virket engagerende.* Det har været relevant for målgruppen at beskæftige sig med deres eget liv og nærmiljø. Relevansen har været med til at engagere dem i deres projekt og givet dem stof til eftertanke. Og det færdige produkt har været med til at højne deres stolthed.
- *Forløbet har bidraget til større socialt sammenhold i klassen.* Elever dannede desuden nye relationer med hinanden. Her bliver særligt øvelserne, legene og diskussionerne fremhævet som faktorer. Samtidigt har eleverne øvet sig i tale foran klassen, hvilket er noget, som en del af eleverne finder udfordrende.

Delformål #2: Understøttelse af og inspiration til at engagere mangfoldigt

Projektet skal inspirere endnu flere aktører i civilsamfundet til at arbejde for at understøtte mangfoldigt engagement. Dette skal bidrage til, at endnu flere unge – herunder også unge i udsatte positioner – engageres og tager aktiv del i samfundet.

Vi har som målsætning at komme rundt i landet og understøtte mangfoldigt engagement lokalt.

Nøgletal

Aktivitet	Succeskriterium for indsats jf. ansøgning	Status v. projektafslutning
Social Labs	<p>Tre arbejdsgrupper sammensættes med forskellige aktører, der alle har en aktie i at skabe mangfoldige fællesskaber og øge unges samfundsengagement</p> <p>Arbejdsgrupperne skal sparre om mangfoldigt engagement og udvikle metodiske greb, der skal afprøves i praksis i pop-up-laboratorier.</p> <p>Arbejdsgrupperne mødes som udgangspunkt hver tredje måned og skal bestå af omkring 5-10 deltagere. Medlemmerne deltager frivilligt.</p> <p>De sociale labs vil som udgangspunkt løbe et år, med mulighed for forlængelse, hvis det giver mening i forhold til processen og pågældende projekt.</p>	<p>Esbjerg: Arbejdsgruppe: Esbjerg Kommune, KUUF, Platformen, Medvind, Education Esbjerg og Esbjerg Ungdomsskole. Periode: Juni 2020 – juni 2021. Eksperiment: Kørende Sæt-i-Værksted (projektbus). Eksperiment i tal: 3 unge Sæt-i-Værkere ansat. 7 lokationer besøgt. 172 besøgende 3 ansøgninger og bevillinger givet.</p> <p>Helsingør: Arbejdsgruppe: Ja-kontoret og fem community skabere (unge fra forskellige ungdomsuddannelser). Periode: Periode: Maj 2020 – juni 2021. Eksperiment: Et standup-event planlagt af Community Skaberne, men aflyst grundet Covid-19.</p> <p>Lolland: Arbejdsgruppe: Lolland Kommune og Maribo Ungdomsskole. Periode: Juni 2021 – december 2022. Eksperiment: Lollands Innovationsværksted. Dette blev i perioden ændret til at være understøttelse af Lolland Ungeråd. Eksperimentet i tal: 16 unge deltog til opstartsmøde. 13 unge deltog på opstartscamp (halvdelen var ikke aktive i Ungerådet). Min. tre projekter udført i to kulturhuse i Maribo og Nakskov.</p>

Nøgletal

Vidensindsamling	Desk research: Indsamling af viden om eksisterende initiativer og indsigter i nyeste forskning. Herunder best practice mapping.	Undervejs i projektet har vi løbende noteret eksisterende initiativer, som vi er stødt på. Derudover har vi deltaget i forskellige konferencer, evalueringer mm. for at holde os ajour.
	Aktionslæring: Bruges som ramme for vidensindsamling. Dette bruges til at omsætte praktisk viden til faktiske og generelle metodiske greb og overvejelser, der kan overføres til andre projekter.	Vi har opfundet og udfyldt videnskabeloner til at notere viden, vi har fået løbende. Dette har været særligt systematisk ved eksperimenterne i skoleklasserne. Samlet antal videnskabeloner på tværs af projektet: 51
	Casestudier: Udarbejdelse af 10 cases til Altingets Videnscenter.	Antallet er efter aftale reduceret fra 10 til 4 cases, som er udgivet hos Altinget Civilsamfund. De første to cases blev udgivet i 2022. De sidste to cases udgives i efteråret 2023.
Vidensdeling	Værktøjskasse: Vi vil på baggrund af vores fund udvikle en værktøjskasse med hands-on redskaber til at engagere og motivere forskellige ungegrupper, ligesom at den skal indeholde greb til at understøtte mangfoldige fællesskaber.	Vi har skrevet og skabt Engagementshåndbogen, som tager udgangspunkt i vores eksperimenter med skoleklasserne. Bogen er trykt i et oplag på 3000 eksemplarer. Vi har desuden udviklet et modul på Ungdomsbureauets hjemmeside, hvor øvelserne kommer til at fremgå i en online værktøjskasse.
	Gå-hjem-møder: Vi vil samarbejde med 13 kommuner rundt om i landet om gå-hjem-møder, hvor lokale foreninger inviteres til vidensdeling og sparring omkring mangfoldigt engagement og udfordringer, de møder i deres arbejde.	Vi har efter aftale omformet de 13 gå-hjem-møder til tre pop-up events, der skulle supplere den afsluttende konference. I Maribo bidrog vi med et fagligt oplæg til en konference med aktører fra Lolland om styrkelse af netværk og relationer blandt unge i Lolland Kommune. Oplægget tog udgangspunkt i vores erfaringer fra skoleforløbene og Rumlig. De to andre pop-up events blev aflyst grundet for lavt deltagerantal.
	Konference: Målsætningen med konferencen er, at vi i fællesskab med andre aktører kan kvalitetsløfte vores fælles arbejde for at skabe mangfoldigt engagement og mangfoldige fællesskaber.	Vi har afholdt en konference med workshops, talks, sæbebobler, paneldebatter og mavedans. 119 personer deltog. Deltagerne var fra forskellige civilsamsfundsorganisationer, festivaler, uddannelser, biblioteker, kommuner, fonde mm. samt tidligere frivillige i projektet.

Nøgletal

<p>Evaluering</p>	<p>Advisory Board: Vi nedsætter et Advisory Board til sparring og kvalitetssikring af projektets forskellige dele. Boardet mødes som udgangspunkt hver fjerde måned, og medlemmerne vil blive honoreret med en mindre godtgørelse.</p> <p>Vi kickstarter samarbejdet med ved at invitere dem med på inspirationsturen til Norge.</p>	<p>Vi har siden sommeren 2021 holdt halvårslige møder med et Advisory Board.</p> <p>Til en start deltog fem personer fra hhv. Aarhus Universitet, SUS, Røde Kors, Absalon Professionshøjskole og DUF. Undervejs faldt flere fra, og ved projektets afslutning var der to aktive medlemmer. Medlemmerne deltog frivilligt.</p> <p>Grundet Covid-19 var vi ikke på inspirationstur i Norge.</p>
	<p>Ekstern evaluator: Vi sparrer med en ekstern partner om evaluering, og de er til rådighed under hele evalueringsprocessen.</p> <p>Løbende under projekterne observerer en ekstern observatør forløbene ud fra valgte fokuspunkter fastlagt efter de indledende samtaler.</p>	<p>Analysebureauet Analyse & Tal har været tilkøbt projektet som ekstern evaluator.</p> <p>De har været til rådighed til sparring og lavet tre evalueringer af hhv. De Kronisk Syge, Rumlig '21 og skoleklasseforløbet i Maribo.</p> <p>Vi har desuden lavet interne evalueringer fra de forskellige forløb og projektdele, som bygger på interviews og spørgeskemaer med frivillige, elever og undervisere.</p>
	<p>Baggrundsrapport:</p> <p>Projektet vil blive evalueret i en baggrundsrapport udarbejdet af Ungdomsbureauet og en ekstern partner.</p> <p>Evalueringen skal belyse alle projektets dele og metodiske design. Dette indebærer evaluering med arbejdsgrupper, skoleklasser og Advisory Board.</p>	<p>Vi har produceret denne baggrundsrapport, som belyser alle projektets dele.</p> <p>Rapporten præsenterer projektet i tal, den metodiske tilgang, indsigter i projektet samt anbefalinger til fremtidige projekter.</p> <p>Den bygger på tidligere evalueringer og erfaringer.</p>

Social Lab

Det andet delformål i Engagements Lab har været at inspirere endnu flere aktører i civilsamfundet og lokalt rundt i landet i deres arbejde med at understøtte mangfoldigt engagement. For at bidrage til dette, sammensatte vi tre Social Lab-arbejdsgrupper i byerne Esbjerg, Helsingør og Maribo. Som illustreret i overblikket i starten af afsnittet, har de tre arbejdsgrupper varieret meget både i forhold til format og succeser. Social Lab har ligesom skoleklasseforløbene haft til formål at være eksperimenterende i sin tilgang, og vi har derfor løbende justeret de forskellige arbejdsgrupper og lokale målsætninger undervejs.

Fælles for alle vores Social Lab-samarbejder er, som tidligere præsenteret, at det er nødvendigt med et klart formål for at sikre, at hele arbejdsgruppen arbejder hen mod det samme mål. Hvad er det, gruppen i fællesskab vil opnå? Og hvorfor er det lige præcis disse mennesker, der skal samarbejde om at nå målet? For at kunne besvare dette, vil vi præsentere nogle indsigter, som nuancerer disse spørgsmål og medvirker til at besvare, hvorvidt vi er lykkedes med delformålet.

(Forsøg at) undgå projektmylderi

Esbjerg, Helsingør og Maribo var allerede skrevet ind i ansøgningen fra starten af projektet, men da vi for alvor gik i gang, oplevede vi, at der i flere af byerne i forvejen var utroligt mange initiativer i gang for at engagere unge lokalt.

Vores mål har fra projektstart været at engagere en (endnu) bredere gruppe af unge, hvilket også var pejlemærket i de arbejdsgrupper, vi etablerede i byerne. Men i processen dukkede der en masse spørgsmål op, som var relevante for organisationer, der ønskede at arbejde lokalt, men samtidig ikke ønskede at risikere at bidrage til 'projektmylderi'

Nogle af de spørgsmål, vi stillede os selv, var: Vil det give bedst mening at skabe et helt nyt projekt for at lykkes med mangfoldighedsperspektivet? Eller vil det være mere fordelagtigt at understøtte allerede-eksisterende projekter i at ramme en mere mangfoldig ungegruppe? Og endeligt – giver det overhovedet mening at 'rykke ind' med en mangfoldighedsdagsorden i byer, hvor der allerede er mange velfungerende initiativer i gang?

I denne proces lærte vi, at det er utroligt vigtigt at lave grundigt research forud for opstart af lokale projekter. Dette for at undersøge behovet, kortlægge de allerede-eksisterende initiativer og finde ud af, hvilke lokale aktører det ville give bedst mening at samarbejde med. Med et mere grundigt forarbejde ville vi i højere grad have været i stand til at vurdere, hvilke byer vi overhovedet skulle fokusere på. I Maribo endte vores feltarbejde med, at vi bevægede os væk fra udelukkende at have fokus på selve byen, men i stedet at have fokus på hele Lolland. Vi erfarede nemlig, at der allerede skete en del i Maribo, men nærmest ingenting på resten af Lolland såsom i Nakskov.

Rollefordeling og samarbejde

En anden indsigt var, at jo større arbejdsgruppe, jo sværere var det at finde en retning for, hvordan samarbejdet skulle udmønte sig konkret. Vi kan som udefrakommende organisation ikke være den daglige tovholder for gruppen og for de unge, der deltager i de projekter, som gruppen starter op. Fra at starte med at være 5-10 medlemmer i den første arbejdsgruppe, endte vi i det sidste forløb med at have en arbejdsgruppe bestående af to lokale aktører og så os som igangsættere, sparringspartnere og inspirationsindsprøjtning.

En større gruppe giver mening i opstartsfasen for at få perspektiver på, hvordan det lokale landskab ser ud. Det giver også mening i forhold til at udbrede kendskabet til de initiativer, der iværksættes. Men i lokalsamfund er mange aktører allerede i netværk med hinanden, så at samle folk i en decideret 'arbejdsgruppe' er ikke en nødvendighed. Det kan derimod blive en hæmsko for samarbejdet og ineffektivt, hvis der hele tiden skal refereres tilbage til gruppen, og hvis det er uklart, hvem der har mandat til hvad.

Er vi lykkedes?

I forhold til delformålet er vi lykkedes med at inspirere aktører lokalt i at overveje, hvordan de kan ramme en bredere målgruppe af unge med de initiativer, de iværksætter. Vi er også lykkedes med at samle unge på tværs af uddannelsesinstitutioner – men om det lever op til målsætningen om at engagere en mangfoldig gruppe af unge, er svært at svare på. For hvornår er en gruppe mangfoldig? Social Lab som tilgang er i sin grundform eksperimentel, og det handler om systematisk at prøve aktioner af i praksis og være åben for udvikling. Men for at tiltrække unge til disse aktioner, erfarede vi, at arbejdsgruppen skal formulere et konkret projekt, som unge kan forholde sig til.

Fælles for de tre aktioner, som vi iværksatte i de tre byer, var, at projekterne handlede om at skabe projekter til unge i lokalområdet. Her oplevede vi, at unge gerne vil engagere sig i det lokalområde, de lever i, og at de gerne vil mødes på tværs af uddannelser. De var særligt motiverede af netværket og det at møde andre unge i byen. Det vigtigste for dem var at blive hørt og taget seriøst. Kerneengagementet lå altså i lysten til at ændre noget og gøre noget sammen.

For at højne engagementet erfarede vi samtidig, at det er vigtigt at prioritere og investere i forholdene og rammerne. I én af byerne fungerede det for eksempel rigtig godt at supplere opstartsmødet med aftensmad og underholdning i form af en koncert. Det lokkede unge til og vækkede deres nysgerrighed.

Vidensdeling

For at leve op til delformål #2 har vi haft fokus på at dele ud af den viden, som vi har fået i løbet af projektet. Det har konkret mundet ud i følgende produkter:

- *Engagementshåndbogen*: En håndbog med ti læringer om at engagere unge. Disse er suppleret af specifikke øvelser, metoder og erfaringer.
- *Konferencen Engager Flere Mer'*: En dag fyldt med workshops, talks, sæbebobler, paneldebatter og mavedans. 119 personer deltog. De var alle fra forskellige civilsamfundsorganisationer, festivaler, uddannelser, biblioteker, kommuner, fonde samt tidligere frivillige i projektet.
- *Cases*: Alle cases har fokus på tilgange og refleksioner ift. at skabe mangfoldigt engagement blandt unge. Vi har bl.a. skrevet om JB10 i Næstved, opstart af Lolland Ungeråd og Modstrøm. De er alle udgivet i Altingets Civilsamfund.

Det er vanskeligt at vurdere, hvordan og i hvilken grad de forskellige vidensprodukter har påvirket aktører rundt i landet. Men vi ved, at Engagementshåndbogen allerede er ude at leve i hos blandt andet Danmarks Naturfredningsforening, Pigespejderne og ungdomsskoler rundt i landet. Efterspørgslen på bogen har været stor, allerede før man har kunnet bestille den hjem.

Vi ved også, at konferencen satte mange tanker i gang hos deltagerne. For at give et indblik i nogle af disse tanker kommer her et udpluk af den ordsky, som alle konferencedeltagerne i fællesskab skabte på dagen. Her skulle de alle i løbet af konferencen nedskrive tanker, idéer og refleksioner om "Mangfoldigt Engagement":

- *Anerkend unges viden, stemme, vision og ideologi på højde med voksnes!*
- *Drop idéen om det rigtige engagement.*
- *Skal vi arbejde for at få unge til at engagere sig i det traditionelle foreningsdemokrati, eller skal vi lave det formelle foreningsdemokrati om?*
- *Hvordan kan vi engagere flere mænd i lokalmiljøerne og dermed skabe bedre kønsbalance?*
- *Hvorfor skal unges engagementsfællesskaber altid arbejde mod et mål/på et projekt? Hvor blev fristedsfællesskabet af?*
- *Hvornår giver det mening at arbejde med separatistiske rum/fællesskaber fx rum kun for minoritetsetniske borgere?*
- *Der bliver stillet alt for høje krav til ungeengagement, hvilket gør, at unge ikke bliver mødt, og de mister interessen.*

Til konferencen gjorde vi meget ud af at skabe en dag, som også i sin form og i sit indhold formåede at inkludere en mangfoldig gruppe – herunder personer med funktionsnedsættelse. Vi samarbejdede derfor med Sammenslutningen af Unge Med Handicap (SUMH), som præsenterede rammer for den gode pause og spilleregler for, hvordan vi skulle være sammen til konferencen. Responsen efter konferencen var generelt meget positiv. Det giver disse uddrag fra LinkedIn-opslag et indblik i:

Peter Jørgensen, Aarhus Bibliotekerne:

"Og tusind tak til Ungdomsbureauet for invitationen til en virkelig veltilrettelagt, varieret, sjov og oplysende dag. Udover de mange gode snakke og interessante indlæg, er jeg især imponeret over tilrettelæggelsen af dagen. Begejstret over de greb, der blev brugt, for at det ikke bare var endnu en konference efter bogen.

Hvem er det, vi giver taletid og hvad betyder det for samtalen?

Taler vi om de unge, eller med de unge?

Hvordan sætter man en dag sammen, så flest mulig kan se sig selv som deltager?

Hvordan aktiverer vi deltagerne mest og bedst muligt?

Hvad er de forskellige potentialer i dagens pauser?

Det er altid dejligt, når man ikke kan have autopiloten slået til."

IVÆRK og Unges Møde Med Kunsten:

Her er 10 tanker fra dagen:

1. Reflektér: Hvilke blinde vinkler har vi i vores fællesskab?
2. Planlæg mangfoldigt: Tænk over pauser, programstruktur, et ikke-indforstået sprogbrug og adgangsforhold.
3. Husk: Unge er ikke én gruppe. De arbejder på vidt forskellige måder.
4. Hav gode forbilleder i andre ungedrevne fællesskaber. Spejling kan aktivere.
5. Gør arbejdet kontinuerligt over længere tid, uanset politikere og valgperioder.
6. Bliv ved. Vis som voksen, at du mener det. Tillid kræver tid. Relationer kan tage år at opbygge.
7. Giv magten videre til dem, der skal engageres. Sådan ægte.
8. Unge har TRAVLT. Alt engagement tæller, så anerkend bredt og mange typer engagement.
9. Et stærkt spørgsmål: Kan frivilligt engagement nogensinde blive ægte mangfoldigt, når det kræver ressourcer bare at deltage? Ressourcer, som ikke alle har.
10. Er du forvaltningsperson, ansvarlig, voksen? Og vil du gerne involvere unge i en proces? Så overvej at lade processen være udviklende og eksperimenterende frem for kun konsulterende. Der ligger ikke nødvendigvis færdige svar klar derude, heller ikke hos unge selv.

Potentialer

Når vi nu har vurderet delprojekternes succes med udgangspunkt i deres respektive formål, er vi i en position til at vurdere projektets større potentialer for videreudvikling.

De-serien

Platform og springbræt

I de seneste år har De-serien udviklet sig mod et mere og mere socialt orienteret projekt, som ikke kun har skulle give stemme til unge i udsatte positioner, men som ydermere har haft potentiale til at modvirke mistrivsel og tilbyde frirum og fællesskaber for unge, som har svært ved at finde fodfæste i det "almindelige" ungdomsliv.

Når vi ser på De-seriens fremtidige platform er det klart, at det på en gang skal søge at fastholde det frirum, samtidig med, at det må fastholde og udvide det sikkerhedsnet, der pt. underbygger projektet i form af samarbejder med psykologer, mediejurister og andre fageksperter.

Konkrete forslag er:

- *Flere sociale møder på tværs af hele gruppen i projektperioden*
- *Buddyordninger mellem forfattere og skrivemakkere*
- *Lavere antal rekrutterede forfattere med henblik på at engagere dybere og give Ungdomsbureauets ansatte mulighed for at etablere et større tillidsbånd og fortrolighed*
- *Udvikling af etiske retningslinjer, for at sikre retning, grænser og gennemsigtighed i arbejdet.*

Hvad angår projektets springbræt, så har en af de primære udfordringer været at finde ressourcer (primært tid og hænder) til at fastholde frivillige i projektet efter udgivelsen af den bog, de har bidraget til. Med de rette ressourcer vil man kunne etablere et projekt, som fungerer på to niveauer: (1) nye bogprojekter med processer, der åbner og lukker og (2) efterlivsaktiviteter, som kan vare ved, så længe, der er ressourcerne (ansatte, midler, tid mm.) til rådighed.

Konkrete forslag til springbrætsaktiviteter er:

- *Mere etableret deltagelse på festivaler, folkemøder mm.*
- *Flere selvskabte pop up-aktiviteter i forskellig skala, som udvikles i samarbejde med relevante samarbejdspartnere.*
- *Udvikling af aktiviteter, som gør det muligt fortsat at deltage i projektet og samtidig fastholde sin offentlige anonymitet.*

Vidensproduktion og udbredelse

Udbredelses- og kommunikationsindsatsen er sammen med etableringen af efterlivsaktiviteter for tidligere frivillige det punkt, der har størst udviklingspotentiale. Af samme årsag kunne en fremtidig ekstern evaluering af projektet været særligt rettet mod projektets brugere og den forskel bøgerne skaber rundt om i landet.

Ting, vi konkret forestiller os man kunne udvikle, er f.eks.:

- *Selvstændig hjemmeside og instagramprofil med en klar kommunikationsstrategi, der fastlægges sammen med projektets frivillige*
- *Undervisning og oplæg med forfattere fra De-serien*
- *Etablering af et brugernetværk, så projektets eksterne målgrupper engageres i tilrettelæggelse af projektets viden og kan understøtte dets udbredelse*

Der er mange andre ideer på tegnebrættet. Faktum er, at vi med De-serien har en platform som fungerer og langt hen ad vejen lykkes med at engagere nogle unge i samfundet, som har svære forudsætninger for deltagelse – og har et potentiale til at bevæge sig i utallige retninger sammen med de frivillige, der knyttes til projektet. Næste skridt er at udvikle metoder til at inddrage projektets unge brugere.

Rumlig

Et af de største potentialer for videreudvikling af Rumlig ligger i at genbesøge succeskriterierne for projektet og skabe

mere håndgribelige målekriterier i et fremtidigt projekt. Det kunne eksempelvis være ved at bevæge sig væk fra, at det skal være et mål, at eleverne føler sig som medskabere af festivalen. Måske er det tilstrækkeligt, at de deltager og har en god og tryk oplevelse? Vi kunne f.eks. kalde det "demokratisk tryghed". Det kunne også være interessant at dykke mere ned i, om projektet styrker det sociale fællesskab og elevernes tro på egne evner.

Engagements Lab

Skoleklasseforløb

Analyse & Tal fremhæver i deres evaluering, at det er vanskeligt at vurdere, hvorvidt og i hvilket omfang projektet styrker elevernes demokratiske selvtillid. Det er muligt, at der er en potentiel adfærds- eller holdningsændring på et mere ubevidst plan hos eleverne, men det er ikke noget, de selv aktivt italesætter.

Internt i teamet har vi løbet af projektperioden arbejdet med at nuancere delformålet. Så fra at stille mod at give eleverne 'demokratisk selvtillid', har vi i stedet kigget på eleverne deltagelse, og om de har fået gåpåmod og fået udvidet deres horisont. Og det har vi set tydelige indikationer af undervejs. Men et klart potentiale til fremtidige projekter er at være mere tydelig omkring formålet allerede i ansøgningen og sætte nogle mere håndgribelige kriterier for, hvornår projektet er en succes.

Analyse & Tal kommer med bud på målekriterier:

- Har forløbet været en god oplevelse?
- Er der kommet relevante produkter ud af det?
- Har eleverne oplevet at få styrket deres selvtillid i klassen? Dette kan blandt andet være ved at turde tale foran en forsamling.

Alt dette er byggestenen, der bidrager til at styrke den demokratiske selvtillid.

Social labs

Projektets tre lokale samarbejder er inspireret af tankegangen bag Social Labs. Social Lab-tilgangen handler grundlæggende om at tage fat i komplekse sociale udfordringer og i fællesskab identificere udfordringer og løsninger. For at lykkes med dette, kræver det tid og at alle parter er indforståede med præmissen om først at undersøge udfordringerne, før de konstruktive løsninger bringes i spil.

Vi har i projektteamet ofte diskuteret vores rolle i Social Lab-samarbejdet, da det har været vanskeligt for os at opfylde kriterierne for tilgangen. Her spiller teamets ressourcer ift. tid og faglighed ind samt vores lokation i København. Vi har forsøgt at være åbne og eksperimentelle i vores tilgang uden helt at lykkes med det - og det har muligvis været et ben-spænd for at lykkes.

Der er helt sikkert potentiale i at samarbejde lokalt, men Social Lab-tilgangen er vanskelig at have som ramme. Som udefrakommende organisation fungerer det godt at være igangsætter af en proces, at bringe inspiration ind i samarbejdet og at sparre på afstand. Men vi hverken kan eller skal tage ejerskab over processen og det fælles projekt. Og ved at give ejerskabet til den lokale arbejdsgruppe giver vi også mandat til, at de kan ændre kurs - og eksempelvis bevæge sig væk fra den mangfoldighedsdagsorden, som vi i dette tilfælde bragte med. Og lever vi så op til vores målsætning, som var årsagen til overhovedet at påbegynde det lokale samarbejde?

En mulighed til fremtidige lokale samarbejder må derfor være at forholde sig åben overfor, hvad behovet er lokalt i stedet for allerede fra start at medbringe en dagsorden. For som facilitatorer kan vi ikke styre om samarbejdet i sidste ende opfylder dagsordenen.

UNGDOMS
BUREAUET

